

Бүгү чурттарның пролетарийлері, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 45 (12435)

1984 чылдың февраль 21, вторник

1925 чылда үндүзүлгөсү

Өрттө 3 көп.

БЕДИК КӨДҮРЛҮҮШКҮН-БИЛЕ

Тыва АССР-нің Сельхозтехпромуниң ажилчына-ры, албан-хаакчылары болгаш инженер-техниктиң ажилдакчылары бо чылдың январь 20-де болган хура-лында ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Националдар Сөв-единиң Россия Федерация-зында Красноярскиниң № 16 сонгулда округтуң талазы-биле депутатка кан-дидат кылдыр ССРЭ-нің кө-дөз ажил-агы министр-иниң ораакчызы, Бүгү-эи-леддиң «Союзсельхозхимия» өртем-бүдүрүлгө катты-жышкынының даргазы Н. Ф. Татарчук депши-кен. Ол депшидишкенин Таңдыда «Революцияның чалбыжы», Чөөн-Хемчикте «Чыраа-Байжы» совхозтар-ның коллективтери изни-биле деткен.

Н. Ф. Татарчук-биле сон-гукчуларның ужуражылга хуралы дүүн Кызылга, республиканың хөгжүм-шин театрында болган. Ону СЭКП ТК-ның кеңигүүнүне канди-дат, партия Тыва обком-унун бирги секретары Г. Ч. Ширини айткан.

Хуралдың хундулугу пре-зидиумунга СЭКП ТК-ның Чингине секретары К. У. Черненко баштадыр СЭКП ТК-ның Политбюроунуң бү-рүн составы-биле сонгуур дугайында саналды чыгыл-ганнар динимтиң адыш час-кашкыны-биле деткөн, шупту туруп келген.

Депутатка кандидаттың бү-сүрөттирген кижизин, Сель-хозтехпромуниң даргазы-ның бирги ораакчызы В. В. Колобова сөз берген.

Сонгулда кампаниязы бис-тин чуртувуста партияның XXVI съездинин төгү-дүгү шиптирлерин амыды-ралга боттадыр дээш шу-дургу күш-ажылдың үе-зинде эртип турар деп, ол

чуугаалаан. Чонунуң политиктиг бол-гаш күш-ажылчы илдепкин улам көдүрениңе ССРЭ-нің бүгү сонгукчуларына, ха-маатыларына СЭКП ТК-ның Кыйгырына база улуг иди-линг болган. Ол ышкаш СЭКП ТК-ның фев-ральда болган Плену-му, аяла СЭКП ТК-ның Чингине секретары К. У. Черненко-нун чуугазы планын онал-далары болгаш социали-стик хулаагелерин күсөдир талазы-биле хой чүдүлдерин биске хулаагелерин Плену-мунун шиптирлерин, СЭКП ТК-ның Чингине секретарына эш К. У. Черненко-ну сонгаанын республиканың ажилчы чоннары изни-биле деткин турар.

Совет Эмгекчилериниң бүгү улустарының акы-дузма ду-заламчызының ачызында Россия Федерациязында эң ажил республика — Тыва АССР кыска хуусааның иш-тинде даг руудай, энерге-тиктиң, көмүр-даштың, мыш болбаазырадыр үлестүрүлүгү деңсээр алпарган, политик-тиң, социал-экономика-тыг болгаш культуру-гу улуг чаргытталар болулаан.

Өрткен үш чылдарың дүргүзүндө, республиканың үлестүрүлүгү бүдүрүлгө фон-дузу 7,2 хуу өскөн. Үлестүрүлүгүңнүн хемчээли ол үеңиң дүргүзүндө 4,9 хуу өскөн деп, В. В. Коло-бова чуугаалаан. Бо чедиш-кыниң күш-ажылдың бүдү-рүлүгүнүн бедитеништин ачызында чедип алдынган, ол өздө 6,9 хуу четкен.

Николай Федорович Та-тарчук долчу намдары-биле ол сонгукчуларын та-ныштырган.

Депутатка кандидаттың бис-тин республикага наш удаа чөрааның, бистин ажил-херектериниң эки билерин ол чуугаалааш, бо чылдың март 4-те болур сонгулда-лар хундуе чонунуң төлөп-тиг оодары болгаш кыстары дээш бадылаашкыны бээр-инче сонгукчуларын кый-гырган.

Бин-Хем районда «Кызыл тараачын» совхозтуң саан-чызы З. А. Седийей, «Каа-Хем» разрезте экскаватор машиници А. А. Нехороши-ков, республика эмгекчилер-де экинч З. Т. Салчак, Ты-ва АССР-нің көдөз ажил-агы министриниң бирги ораакчызы, «Тыва сельхоз-химия» каттыжышкыны-ның даргазы В. С. Сапел-кин, Таңдыда «Революция-ның чалбыжы» совхозтуң директору В. И. Жирнов олар санал бергеш, бады-лаашкыны бо чылдың март 4-те болур сонгулда-лар хундуе бээрин туусту-к коллективтериниң мурнундан бүзүретишпаан, депутат-тын кандидатка чыгыла-рын кингирген.

Депутатка кандидат Н. Ф. Татарчук сөз алган.

ССРЭ-нің Дээди Сөведи-ниң депутаттың кандидата-дына депшиктени дээш Н. Ф. Татарчук өөрүп чет-тиргенин республиканың иш-чилеринге илгерейлэн бол-гаш бодунуң шыдаары бүгү-лө чүдүлдерин кыларың ху-лааган.

СЭКП-нің XXVI съезди-нин төгүдүгү шиптирле-рин амыдыралга боттады-р дээш бистин партия-выс, совет улус чаа-чаа

күш-ажылчы тилелгелерге чоруп орад деп, ол чууга-лаан. Коммунист партия-ның улудурулганы-биле совет улус үлестүрүлгө, көдөз ажил-агыга болгаш өске-даа адырларга улуг тил-делгелерин чедип ал турар. Бар арга-курлавыларын до-лу ажилгаар, ажилдың сти-лин болгаш методун сай-зырайткылар, кадрлар-ның харымсалгазын бедит-келер, оларның ажил-херекчи чоруну, сагылга-чоруну бешылгаар дээш бүгү-лө хемчеглер алдынып турар.

Өрткен чылда чурттуң че-дин алганы кол-кол че-диншиктерге оратор док-тааган. Күш-ажылчы темп ажилдың устак бургузунде беден. Бригада керээзин шиптедип алыр дээш чер-черде ажил калбарган. Кол-хостарың болгаш совхоз-тарың экономиказы улам быжыгып турар.

Көдөз ажил-агының иш-чилерин эртен чылын тарай ажаар 116 муң комбайны, 23 миллион тонна минерал-дык чемичидилгелерин, 675 муң тонна мал чеминге немээр хымиктиг бүдүмелди алган. Ужар туул дуза-зы-биле 106 миллион га черин хымиктикен.

Транспортун, капитал ту-дунуң айттырыларына ол доктааган. Ол ышкаш чо-нуң материалдыг чаагай чо-руу чыл санында бедип ту-рар дээрин демдегелен. Хергелдигин ийитиле фон-дузундан чурткачылар өрт-кен чылын 134,5 миллиард рубльди алган, ол дээр-ге 1982 чылдаазында 5,9 мил-лиард рубльге хой.

ССРЭ-нің акы-дузма улустарының ачызында Ты-ва АССР шапкыны-биле

хөгжүп турар деп, депутат-ка кандидат демдегелен. Экономиказы, культуразы бүгү талазы хөгжүп келген, 46 бүдүрүлгө, 50 цех, 90 бригада он бирги беш чыл-дын үш чылынын планын оналдаларын хуусаадан ор-те күсүткен.

СЭКП ТК-ның декабрь (1983 ч.) Пленумунуң ажил-ишчилериниң мурнуна салган сорулгаларына ол доктааган. Ук Пленумга им-пералисттик бөлүктөриниң бурзуу-биле чыгылынып турар дээш бедиткен. Байдалың дугайын чуугаала, АНШ-тын чыгырыкчы бөлүк-териниң хөдөлшкениниң иш-тин шымчымы-биле буруу шапкан.

СЭКП ТК-ның бо чылдың февральда болган Плену-мун дугайында ол кысказы-биле доктааган. Аяла СЭКП ТК-ның Чингине секретары-га Коммунист партияны-ң болгаш Совет куруениң шылгарангай ажилдакчызы эш К. У. Черненко сонга-нын совет кижилер изни-биле деткин турар. Коммуни-ст партияны, СЭКП ТК-ның, Топ Комитеттин По-литбюроунуң удуртулганы-биле совет кижилер Төрөз чуртунуң экономика-тыг болгаш камгалау күчүзүн быжылгаар дээш бүгү күжүн мөөнөзүр дээринге чыгынып турбас деп, ол чуугаалаан.

СЭКП ТК-ның кеңигүүн-ге кандидат, партия Тыва обкомунун бирги секретары Г. Ч. Ширини ужуражышкын хуралын хаал турар, Со-вет Тываның ишчилерин ал-ган хулаагелерин чедиш-кыниң күсөдир дээрин депутаттың кандидатына бүзүретен.

ЧОННУҢ ЧААГАЙ ЧОРУУ— КОЛ СОРУЛГА

Сонгукчуларның И. В. Капитонов-биле ужуражышкыны

Февраль 19-ге Иваново областың Кисешма хоорайга ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Эмгекчилер Сөвединиң депутат-тын кандидаты СЭКП ТК-ның секретары Иван Василь-евич Капитонов сонгукчу-лар-биле ужурашкан.

Депутатка кандидаттың бү-зүрөттирген кижизин —Крас-новолжскийн хөвө-саазын комбинатында мастериң дузалачызы Б. И. Осокин И. В. Капитоновтуң амыды-ралың оорунуң дугайын чу-гааалаан. Коммунисттерниң болгаш партия нежигүүнү эвестериниң бузулбас блогун бүрүн деткин, сонгулда-лар хундуе бир үн-биле бады-лаашкыны сонгукчуларын ол кыйгырган.

Пос-таавычлар чериниң ажилчы чоннары, бүгү со-вет улус-биле бир демей, СЭКП ТК-ның ээлчег чон февраль Пленумунуң шип-тирлерин чыгыш үн-биле деткин, социалист Ада-чуртунуң чектелишкенин дээш бүгү-лө чүдүлдерин кы-лынынга бедиткен ужура-жышкыныга сөз ал үчүе чу-гааалааннар демдегелеп тур-ганнар.

И. В. Капитонов үчүе чу-гааалаанга, чыгылынып ону чыгыш-биле утканнаар. Бөгүгү ужуражышкыны, сонгулда мурнуң өске-даа хуралдары совет улус сон-гулда-ларга үткүстүр ленин-ни партияны долгандыр сы-рый каттышкан, чүткүлүг күш-ажылчы Төрөз чур-тунуң күчү-күжүн моон сон-гаар-даа улам байлашкылар быжык бурзулгун чоруп орамын көргүзүп турар деп, ол чуугаалаан.

Коммунист партия, бис-тин улустуус, делегетиниң коммунисттик болгаш ажил-чы шимчөөсүнүн аар чиди-ринге таарышпаан деп, ол чуугаалаан. Шылгарангай политиктиг ажилдакчы, изниг патриот, ленинчи, тай-бы болгаш коммунизм дээш могай чок демисейчи —Юрий Владимирович Андро-нов мөөнөз. Партия болгаш коммунизм бедиткен үе-лде, он чыгыштыгы турас-калынга мөгейип туралар.

Партияның быжык чыгыш ээи, он чон-биле сырый ха-рысаала бо хунуеде онза көсүкү-биле илдертиип турар, СЭКП ТК-ның ээлчег чок февраль Пленумунуң түнелдерин коммунисттер, бүгү совет улус бир үн-биле деткин турар.

Февраль Плену-му эш Константин Устинович Чер-ненкоу СЭКП ТК-ның Чин-гине секретарына бир үн-биле сонгаан. Ону бистин чуртувуста Коммунист партияны болгаш Совет ку-руениң шылгарангай ажил-дакчызы, талантыгыг ора-низагы, партияны политик-назын амыдыралга ботта-ныр дээш чыгылыш чок демисейчи кылдыр санап ту-раар.

ТК-ның Пленумунга эш К. У. Черненкоуң чуугазын коммунисттер болгаш бүгү ажилчы чоннар ажил-херек-териниң программалы кыл-дыр хулааң алган. Совет индустриалдык амыдыралына СЭКП-нің удуртуку ролюн бедит орад үжүр-дузаны ук чуугаада тодаргай көргү-зүткен. СЭКП-нің марксизм-ленинизмге шымчызы бүрүн долдуу-биле илдертиген.

ССРЭ-нің Дээди Сөведи-ниң депутаттың кандидатына база катал депшиктен, аяла көргүзүшкүн үлүг илдер дээш Кисешманың сонгулда округ-тунуң сонгукчуларына И. В. Капитонов изни-биле өөрүп четтиргени илдерти-шаан, ол дээрге Коммуни-ст партияга, он Топ Ко-митетинге көргүсүн бузу-рел-дири деп демдегелен.

Бистин партияныс ССРЭ-ның Дээди Сөвединге ээлчег-лиг сонгулда-ларге чоруп ора, СЭКП ТК-ның ленинчи по-литиктиг куруу чедишкени-ни-биле боттамын турар деп чыга айткан болурун ора-тор чуугаалаан. СЭКП Топ Комитетиниң бүгү сонгукчу-ларга ССРЭ-нің хамааты-ларынга Кыйгырында бис-тин ажил-агы болгаш кул-туза тургузушкунуң чедиш-кыниң боттамын болгаш хөгжүлгөсүн кайгамчык перспективазы илдертиген.

Чурт бөдүнүң бургулаар хөгжүлгөсүн кемчилерин бү-зүрелди-биле өстүрүп ту-рар.

Экономика талазы-биле кыды-даа сорулгалары илдертирлерин, алымы барып олар шуртузу чыгыш чүл-лө — совет кижилериниң амыдырал бедиткен бедиде-риче угаанган. Ук ажилдак-кол угаанышкыны чонуну чуугада үлестүр барааныра-биле хандыраы болурун оратор демдегелен. Кижилериниң бараанырга херек-селдиң хандыраы — ол дээрге бышкан социализмниң зорук күштүүн, чонуну чаа-гай чоруну боттуу-биле бедидеринге он улуг аргаларын улам тодазы-биле көргүзери болур. Бо талазы-биле хой чүдүлдерин кылып турар. Улустун хергелдиги барааны-рын бүдүрениң хемчээли эткен чылын 4,3 хуу өскөн. Бо чылын база улуг сорул-галар салдынган. Салдынган сорулгалары чедип алырда чүгү кылдыр, кыдыг арга-ларын айткылар күш-ажыл-чы коллектив бургузунге до-луу-биле билдинген болуру чүгүлө.

Бедик шынарлыг продук-цияны бүдүрери хун бурду-лиг норма алпарып, шак ын-дыг күш-ажылчы коллектив-тер бисте эвээр эвес, Бедик шынарлыг бараанырына бү-дүрениң көвүдөдир талазы-биле социалист хулаагел-терин алган чуртун адым мурнакчы бүдүрүлгөсүнүн элээшкенин партия Топ Комитетин деткенин билди-рип болгай. Ам ук эгелээш-кени иш муң ажил бүдү-рүлгө коллективтерин деткин турар. Ук шимчөөсүнүн кич-сепейин кошпадыл болбас, ону бүгү тала-биле сайзыра-дыр, мурнакчыларын дур-кулазын бүрүн ажилгаары чүгүлө.

СЭКП-нің болгаш Совет куруениң ленинчи дашкын политизацияны тайбыра-тык бүдүрүлгө чыгаанын түдөлүндө И. В. Капитонов айткышаан, ял-голуг дайынын ажилыга боттоорунга, Черзырыга тайбыны камгалап быжыл-галарына СЭКП ТК-ның фе-враль Пленумунуң үлестү-лөсүн илдертиген болгаш түнел-териниң улуг ужу-дуза-гыгыл демдегелен.

(СЭТА)

Ф. А. Бузыкаеваны, Ф. М. Лебедевти Тыва АССР-нің Дээди Сөвединиң Президиумунуң Хундулуг бижин-биле шаңнаар дугайында Тыва АССР-нің дээди Сөвединиң Президиумунуң ЧАРЛЫ

Улус ажил-агының ка-дары белегээринге хой чылдарда үс-түдөлүгүл ажилы дээш Тыва АССР-нің Дээди Сөвединиң Пре-зидиумунуң Хундулуг бижин-биле шаңнаары болза:

Фанна Аркадьевна Бузы-каева — Красноярскиниң по-литтехник институтунуң Кызылга филиалының ди-ректорунуң өөрдиге акы-ламын талазы-биле ораак-чызы.

Федор Куприянович Лебе-дев — Красноярскиниң по-литтехник институтунуң Кы-зылга филиалының механи-ка болгаш дээди математика кафедрасының эргелекчизи.

Тыва АССР-нің Дээди Тыва АССР-нің Дээди Кызыл хоорай, 1984 чылдың февраль 20.

Сөвединиң Президиумунуң Даргазы М. МЕНДУМЕ Сөвединиң Президиумунуң Секретары Н. БОЙДУ.

ва АССР-нің культу-ра-зын ажалдыг ажалда-чылы» хундулуг атты тып-сыр.

В. А. Дубровскийге «Тыва АССР-нің культуразының алдарлыг ажилдакчызы» хундулуг атты тыпсыр дугайында Тыва АССР-нің дээди Сөвединиң Президиумунуң ЧАРЛЫ

Ажилчы чонуну комму-нисттик кижизидилгезинге ачы-хавыады дээш Крас-новолжскийн политтехник институтунуң Кызылга фи-

лиалының марксизм-лени-низм кафедрасының эрге-лекчизиниң хулаагелерин күү-седип турар Владимир Ан-дреевич Дубровскийге «Ты-

ва АССР-нің культу-ра-зын ажалдыг ажалда-чылы» хундулуг атты тып-сыр.

Тыва АССР-нің Дээди Тыва АССР-нің Дээди Кызыл хоорай, 1984 чылдың февраль 20.

Сөвединиң Президиумунуң Даргазы М. МЕНДУМЕ Сөвединиң Президиумунуң Секретары Н. БОЙДУ.

ва АССР-нің культу-ра-зын ажалдыг ажалда-чылы» хундулуг атты тып-сыр.

ЧАНГЫС ЭП-СЕТКИЛДИГ БАЙДАЛАГА

Февраль 19-та, воскресе-ньеда Самагалдай болган Эрзин суурларга ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Эмгекчилер Сөвединиң Тываның № 392 сонгулда округундан депу-татка кандидат, СЭКП ТК-ның кеңигүүнүне канди-дат, СЭКП Тыва обкомунун бирги секретары Г. Ч. Ширини биле Тес-Хем болган. Эрзин районнарының сонгукчулары-ның ужуражышкын хура-лазы болуп өрткен.

Самагалдайның культу-ра байжы. Эрзинниң 10 иш. Районун совхозтары-ның, бүдүрүлгелериниң, рай-он төвүнүн болгаш суур-ларын албан организация-ларын ажилчы чоннары-ның төлээлекчилер ужура-жылга хуралына чыгып кээп, залды долдуу олургу-кан. Ужуражышкыны хура-лын СЭКП Тес-Хем райо-мунун бирги секретары С. С. Куулар айткан.

Хуралдың хундулугу пре-зидиумунга СЭКП ТК-ның Чингине секретары К. У. Черненкоу баштадыр ТК-ның Политбюроунуң сонгуур дугайында саналды чыгыл-ган динимтиң адыш часкап хулааң алган.

Индирде — депутатка кан-дидаттың бүзүрөттирген кижизин — Самагалдайның сель-хозтехника каттыжышкы-нының ажилчыны, Сама-галдай көдөз Сөв-единиң депутат С. С. Маскыр, ССРЭ-нің Дээ-

ди Сөвединге сонгулда-лар совет улустун политик-тиг болгаш күш-ажылчы бедик көдүрүлгүнүн, пар-тияны, он ленинчи Топ Комитетин долдуу улам сырый каттыжышкыны бадылаады эртип турар деп, ол демдегелен. Сонгулда-лар белегелдер социалисттик демократияны, бузул-ла улустун эрге-чатыргазыны тилелгелерин чыгынапчак илдерип бооп турар.

С. С. Маскыр ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң депутат-ка кандидат, СЭКП обком-унун бирги секретары Г. Ч. Шириниң долчу намдары-ның, хой талазыг ажил-чорудулазын чыгылганга тааныштырган, коммунисттерниң болгаш партия кеңигүүн эвестериниң бузулбас блогунуң төлөп-тиг төлээлекчи дээш март 4-те — сонгулда-лар хундуе бир дөм бир дөмниң бээрине районунуң сонгукчуларын кыйгырган. Санал бергендер: «Кызыл хоорай» совхозун хойжузу К. В. Кеней, «Тес-Хем» совхозун директору Н. Ч. Ооржак, Шуурмактын мыш белекээр пунктунун ажилчыны В. К. Армышев, Самагалдайның сельхозтех-ника каттыжышкынының

ажылчыны К. Д. Оюн олар боттарының коллективтериниң ажил-ишин чуугаалап, депутатка кандидатка чыгы-ларын берген болгаш сон-гукчуларын коммунисттерниң болгаш партия кеңигүүн эвестериниң бузулбас блогунуң төлээлекчилери дээш үнүн чыгыш кижиги дег бээрине кыйгырганнар.

Эрзинде районунуң культу-ра байжы. Ужуражышкын болур шак дыка чет-пизде-де аяла районунуң күш-ажылчы коллективтериниң төлээлекчилери чыгып келген. Ужуражылга хуралын СЭКП Эрзин районунун бирги секретары А. Ч. Мон-гун айткан. Хуралдың индирде хундулугу пре-зидиумга СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш К. У. Черненкоу баштадыр ТК-ның Политбюроунуң чыгыш эл-сепкилдег сонгаан.

Депутатка кандидаттың бүзүрөттирген кижизин — «Морен» совхозтуң хову бонгадазының бонгадир А. С. Долгут совет демокра-тияның бузулгусу улусу шы-нарын демдегелешпаан, өрт-кен сонгулда-лардан бээр чурттуң амыдыралына бол-ган чүгүлө учур-дузадыг болушкуннарын айткан.

Ол дээрге, бир-де дугаары-да СЭКП-нің XXVI съезди-ниң ТК-ның оң соодада Пленумуна-дыр. Олар Со-вет чуртунуң хөгжүлгөсүнүн оруктарын тодаралып, пар-тияны болгаш куруениң ажил-чорудулазын ула-нышкынына айткан. Совет кижилер партияны XXVI съездинин, СЭКП ТК-ның оң соодада Плену-мунуң шиптирлерин амыдыралга боттадыр дээш шудугу демисейип турар.

Илеткелчи республиканың болгаш районунуң сонгулда-лар сонгулда чедир, база он бирги беш чылдын үш чылдарында чедип алган че-диншиктерин айттып, шип-тирлөөр үжүрлүг айткылар доктааган. Григорий Чоодуевин Ширининиң дол-чу намдары чыгылынарга ол тааныштырган болгаш сонгулда-лар хундуе комму-нисттерин болгаш партия кеңигүүн эвестериниң бузул-бас блогунуң кандидаттары дээш бадылаашкыны бээрине сонгукчуларын кыйгырган.

«Нарын» совхозтуң дирек-тору М. К. Дугер, «Чаа орук» совхозун хойжузу А. Б. Севилбаа, райпо бан-таар чериниң даргазы А. Д.

Ширин, «Морен» совхозунуң чыгааны Б. С. Суван, Кы-зыл-Салдыс сөз чыл школа-зын эргелекчи, эргелек-чи З. К. Калы олар ужу-ражышкын хуралына са-нал берип, боттарының кол-лективтеринде ажил-ишти чуугаалап, кандидатка ча-гылырын берген, коммуни-сттерин болгаш партия кеңигүүн эвестериниң бузул-бас блогунуң төлөп-тиг тө-лээлекчизин дээш бадылааш-кыны бээрине сонгукчу-ларын кыйгырган.

Г. Ч. Ширини ужу-ражышкын хуралдары-га кайзында-даа үчүе чу-гааалаан, ону ам база катал ССРЭ-нің Дээди Сөведини депутаттың кандидатына депшиктен, үлүг бузулгун көргүсүн дээш республика-нын бүгү ажилчы чоннары-га, он иштинде төсчөмөчү-чүктөш хамызыналар өөрүп четтиргенин илдерип, ол бүзүрелди бадылаашкыны-биле билин, күжүп харампа-нын ажилдаашкын хулаагел-терин. СЭКП ТК-ның ээлчег чон Пленумунга СЭКП ТК-ның Чингине секретарына пар-тияны болгаш Совет куруени шылгарангай ажилдакчы эш К. У. Черненкоу сон-гаанын бүгү совет улус, ком-

мунистер чүдүлгүзүп дет-кенин Г. Ч. Ширини дем-дегелен, Юрий Владимирович Андроповтуң мөөнөзү совет улус үлүг чидирг болгаш айткан. Ю. В. Андро-нов СЭКП ТК-ның Чингине секретарына, ССРЭ-нің Дээ-ди Сөведини Президиуму-нуң Даргазына кыска ху-саада ажилдаа-даа, ол үе-нин дүргүзүндө партияны XXVI съездинин, ТК-ның оң соодада Пленумна-рын ажилдап кылганы ула-нышкыны боттадыра-рына, сагылга-чоруну, ко-рум-чоруну быжылгаары-га, бүдүрүлгенин ажилчы бедидериге болгаш чурттуң камгалаары күчүзүн быжыл-гал, делегейге тайбыны кам-галаарына хойну кылган.

Чаа эртенге февраль 19-ку коммунисттер болгаш бүгү совет улустун Топ Комитетти база оң ленинчи Политбюроунуң долгандыр улам сырый каттыжышкы-нына тода илгерейлекчизин, коммунисттер тургузушкунга шылдаткыган улаанышкы-лар-биле улам бургулаар-ларын херечин болган деп, ол демдегелен. Комму-нисттер партия болгаш Совет куруени быжылгаары-га, импералисттик агрессия бөлүктөрин чимчешкенин

иниге ойтур шапмышкыны бээр дээш акы-дузма со-циалисттик чурттар-биле кады моон сонгаар-даа улам шу-дургу ажилдаар.

Г. Ч. Ширини он ыңай чурттуң болгаш бистин рес-публиканың өрткен сонгу-дадан бээр, он бирги беш чылдын үш чылдарында шапкын хөгжүлгөсүн тодар-гай чыктерге көргүзүп чу-гааалаан.

Оң-биле кады бис, Совет Тываның 40 чылын уттуур деп тура, бүгү күжүвүстү шиптирелетимизден айт-кыларын, чуугада сорулга-ларын боттадырычыче уг-лаар ужурулгусу бис деп, Гри-горий Чоодуевин айткан.

Сагылга-чоруну болгаш корум-чоруну быжылгаар дээш районнарың партия, совет, ажил-агы органыра, хой-ининиң ам-даа улам шудугу, бир демий ажил-даар ужурулгусу. Кижилер ор-тузуна, мыланың а

Б. Полевонун «Езулук кижилер дугайында» тоомуунун ада-чурттуу Улуг дайымын кыргызча Совет Энциклопедиясынын маалымат бөлүмүндө жазылган. Ол 1942-жылда агаар тулчуушкунун аар балыгыткананын соонда 18 жаштагы кыргыздын чаарыш, бодунун өөрчүгө чеген.

Калыңдошкон 1942-жылдын апрель айы. Фронт Новгород областын Валдай районунун Плав суурунда барыны талашып 13 километр чеге турган. Суурун чурттагычы Сергей Малин ур чур колхозунун бригадирин болушкан, суурун баа оңу долгандыр черлерин камгалаарын харылап турган. Оңу өңүл ол уеде Новгородтун камгалагында кыргыз четтигибиз болган ийн каттап балыгыткан, чынып келген.

Ол уеде бир-ле каттап ыраак эвас алаак иштинде балдымиз бир кижинин дуура дилеон ун дууналыш турарынын дугайында дамчылган чугаа суурга тарай берген — деп, С. П. Малин сактып чугаалаар.

Сергей бодунун эни Саша

Вихров-биле айымга таваарышкан кижинин дилеон чуртуканар. Удаваанда олар арга иштинге ужудукту хетти кижин чытканын көрүп кааннар. Ол кижин ужудукту Алексей Маресев болган. Суурдан келдирип шапактыг айт-биле күш-дегели төнүп, буттары үжүп калган кижини бажыга эккелгенер. Бир хонганда А. П. Маресевти госпитальче чуртукан. Амгы уеде ат-суураа бугу делегейде балдынгир мадырынын ийги амгыдыралы оон бээр эгелген.

Оон союнда удаваанда Сергей Малин фронтуче чуртукан. Ол уеде чугаа алдыгы-радикт бон дайылган турган. Оңу Кызыл Сылдыс ордон, ол медаль-биле шапкан болган оон дайылган ову тикелтирген фашисттер Германияны де-вискээринге дооуланган.

Амгы уеде коммунист С. Малин Валдайда чурттап, акылдап турар. Александр Михайлович Вихров баа-ла амгы уеде чедир төрөн Плав суурунда чурттап-шаан.

ЧУРУКТА: А. М. Вихров биле (солгай талашында) С. П. Малин кымык алаак-та. (СЭТА).

ТУРА-СОРУК-БИЛЕ

Иркан Тожунун төвү Тоора-Хем суурунун төп кудумчуунда херим иштинде чыскай үнгөн ыяштарга чакыртынып алгангы улуг-даа, бичин-даа деп болбас хемчээлдиг бажыч турар. Олче бүдүн хун иштинде бичин урулар узук-соокал чок шуужуп турарлар. «Уруларын» музунуа шко-лазы» деп экинде бичип каан бажынын иштинге кире берген ында өрөөндөрдөн ыяш-бүтү аялгалар ойнап баянын, доморанын, фортепианонун үнүн таалап дын-най бербес арга чок. Аялгалар амдыксында бодунун бүтү-ле бар аргаларын күт-сепип күш четпейн турар-даа болза, оңу шингээдип алырын орадышканын ыяк аялгалар оларын шудургу өөренир аялы бол-луп турар. Бидыг болбас арга чок, мында ыраакы ра-йонун келер үезин шинт-иртээр бичин чаштар ам-дыралдык эңче каагы, та-ражы болур музунангы эге бажыларын шингээдип, ол-че баштайгы найбаралдыг бажыларын кылып турар-лар.

рарлар — деп, секретарь бүзүрелдир чугаалап оар.

Коллективти ам барык че-ди чыл хире, аялы дээш сагыш човангыр, негелделик музунуа бажычы Сергей Иванович Бадыраа удурутуп турар. Ол 1973-жылда Кы-зылдың уран чуул училеще-нин дооскаш, Сарыг-Септин музунуа школазынга аялы-даа берген. Аааа дөрт чыл аяылдап турган шудургу аяылдыг бажыны бээр То-жуке директорлолуп чурт-каны ол. С. И. Бадыраа ол

кижизидип, музунангы бы-жыл билгилерин шингээдип алырынга дуулап турар.

Школяны эңче улуг сал-гыры — туралга салгыры. Ол салгыры аялы бажылар Никита Малин, Рыкыевич Бараан, Алек-тина Дамыкаева Чикит олор эки удурутуп, чуртал-гыч чакыттары өөреникчи-леринге аякын берип ту-рарлар. Оларын үр-түн-недиг аякын херчин сал-гыры өөреникчилерин са-мынын өзүл турары болур. Чурула салгырын Адыр-

ланын бажылар коллекти-ан Култура бажыныга арттырып турар аяклар-нын иденкейлиг кыргызчи-лер болуп турарлар. Район төвүнге болуп турар байр-лаада уезинде бажылар Никита Бараан, Николай Абрамов, Елена Плещ, На-талия Горева оларын сцен-аа ойнап турарын көрүп бо-лур.

Бистин сорулгамы — школяны өөреникчи-ки-жизидилеги аякларды-де-кады, районун култура амгыдыралыга иденкейлиг кыжыры. Бажыг салгыла-чуртукун өөреникчи-биле, хой-ниинин аякын хол-баары коллективтин чедип алыр сорулгамы — деп, бо хун-неде директорун хулээ-геизин күөсөдип турар бажы Н. М. Бараан чугаалап оар.

«Музунуа чурктерини одун кысыр ужурутуп деп Бетховенин өстеринде шы-каш Тоора-Хемде музунуа школяны бажыларын өөреникчи бүрүзүнү чурк-теринге эңче чараш болган чаагай салдыры чедир дээш солун аяклардын чо-рулуп турар.

Музунуа школяны чед-имче чок чүзөт бо уеде оон өөреникчи-методиктиг пособондир-биле чеге хан-дырттынамын болур.

Коммунисттик ийитилелдин тургузукчуу, чаа кижини кижизидерин улуз ролдуу музунуа ойнап турар. Бич-чанга музунуа школяны коллективинин мурунда со-рулгалар бидик дээрин бо-ло коллектив шын угап бил-ип, тура-сорукут аякылдап ту-рар.

Культура амгыдыралы

уеңи дургуунда кол сагыш човап чуралган чүзөт шко-ляны бажы надыралын чүг-ле чегетеп эвас, а бажыг салгыла-чуртукун, оонашкан аякынга эа-ха-рысалгалыг коллективти тургузуп ат шыдаан. Музунуа школяныга амгы уеде беш: домра, дошулуур, фортепиано, гитара болган чуралга салгырларында шупту тускай өртемниг бажы-лар аякылдап турарлар.

Школада нинтииз-биле 107 өөреникчи бар. Биди аялында домра каагыны аялыг музунуа бажычы Зоя Салдакова Бадыраа 1977-жылда бодунун чыгыс дом-разы-биле аякылган, амгы уеде школяны бир кол ка-зы кылдып турган. Биди бо хуннеде 12 өөреникчи өөренип турар.

Ол ышкан фортепиано салгырында оң үш өөреник-чин аялыг бажы Елена Петровна Плещ багай эвас

ЫРЫ — СЕТКИЛ — ЭМИ

Шаанда шагда бистин ада-өгбелерин ыраакы, ийгили, тоолук кижини аа-жук хулалар чораван. Чал-гычыларын ырызы ээим-неге наптылап, талыткан дыйналып келер. Ол сагыс-сеткилдиг айгаар сөг-дөптөр. Аар-беге амдык-радын човушанын, хостуг эрге дээш демиселди көргөс-чө, төрөн бодунунду каас-чаракан алган ылар каш-каш салгалар дамчып чурт-тап чорур.

Улустун ырыларын өөренип неперелери — Тыва АССР-нин ыраакылар нинтиле-нин чугаа сорулгаларын бирөөзү. Утунуун бар чыдар ырыларын чып бажынын, оон күөсөдөзүн организас-таарын нинтиледин чеге-редде баштаар черлери чо-рулуп турар. Биди чеге-көдө Култура бажычыны-ны бо аякылга кыжизидип күштелдирер күзөтчиг. Чон арааыда уран таланып ыраакы кижилер бар. Олар-нын уран чуул көрүлдезинче хаара түдүп, бөлүмнерин аялында кыжизидер чугу-ла.

Бай-Тайга район — талап-тылгаларын чугула. Аяаа төрүтүлгөн, өскөн култура-нын болган уран чуулду аякылдагычтары композитор А. Б. Чырал-оолду; артист-тер Н. О. Элей-оолду, Х. Б. Конгарын адаарга-ла чедир. Анык-өскөн орту-чунда салым-чаланын кижизидер чок деп болбас. Олар-нын чогадыкчы өөздөзүн-ге районда уруларын чугу-ла болган музунуа шко-лазы улуг салдыры.

Бай-Тайга районда ыры

нинтиленин организас-таарын баштаар черини да-газы Чечек Салдакова Чы-ма ыры жанарын хөгжү-рүнчө улуг кижизидерин у-лаандырган. Мында хойну-мын күөсөдип турар кол-лективтерин саны өскөн. Суур бүрүзүндө хорлар до-каама аякылдап турар. Ра-йон төвүнүн улуг бодууле-черлеринде тус-төс нинти ыры бөлүмнөрүн турган.

Нинти ыры бөлүмүндө кыжип тураларын нады-хары, мергелкил аякыл-бол, ырга жанарын оларын чыгыс коллектив кылдыр бажыктырган. Аякыл ша-гы төнөри билек, аякылчанар ырылар дээш клубка чыгып келер. Оларын аразында чугаалайып, баштактычпы турарын көрөгө, хөгжү-дү-даа аажок. Ыры кижини чү-гөдө, сагыш-сеткилдиг кө-дүсө дээрле шы. Ырга ынакшаан кижини сеткил чаагай болур ужурутуп.

Район эмнелгезинде дөр-төн, улус депутаттарын Тээли көдөз Сөвдинин ча-нында ол хире кижини кы-жизидип бөлүмнөр эки аякылды. Биди хорлар Пионерлер бажынын ча-нында, ортукм школада болган районун Култура бажынын баазында тур-густунан. Бөлүмнөрин поч-таа, амгыдыр хандыгыла-га комбинатында бааа ор-ганизастаан.

Нинти ыры бөлүмнөрүн бот-тынгыр композитор Бадыраа-ол Чулдум-Суур, районун Култура бажыны-ны методизин Тамара Оор-жак болган уруларын му-зунуа школяны бажыла-

ры удурутуп турар. Ыракы «Кара-Хөл» совхозта Га-лина Кандянин удурутканы бөлүмдө сөзөн аякы кижини кыжип турар. «Мурынакы», «Бай-Тал» совхозтоора уран чуул бөлүмнери баа аякы-нын шапкычтыкан. Хорлар А. Чырал-оолду, Р. Ке-ленбилди, Х. Дамбаан, Б. Чулдум-Суурунун ыры-ларын, орус, тыва улустун ырыларын күөсөдип турар.

Бо хуннеде уруларын «Музунуа неделез» эртип турар. Орта школялар, садиктин урулгалы кыжип. Уруларын солун програм-малыг концертин Кызыл-Мажалыка көргүзөр. Кон-церте урулгалын музунуа школяны өөреникчилери Аяа Норбу Чечек Чыма, Херелма Ширин болган өс-көр-лаа кыжип.

Уран чуулге «Езулук бер-динген Чечек Салдакова Чыма ыры нинтиленин организас-таарын баштаар черини да-газы хулээ-геизин ак сеткилдиг күөсөдип келген. Ол хой-ниини аякы-лыга иденкейлиг кыжип турар. Кол аякыл урулар-

нын музунуа школяны директору хулээгезинден аякылга, ол Тээли көдөз Со-вединин депутат, районун улусчу контроль комитеди-нин штаттан даакарна ин-спектор, херезинен чөү-лөдүн кижигуну, школада төрөдөр комитетин да-газы.

Кежээ дүжөргө-ле, уран чуул бөлүмнөрүн кыжизидер чыгыс чеге чыгып келер. Тээли суу-рунчу уку-кындаа таала-нып аялгалар кутулуп ке-лер. «Бистин артистерин концертин каяк көргүзөр ирга» деп талдыктыч аякылган турар. Ыры кижизидер херек. Ыры бодурукчу-луг аякылдагында бол-лур. Бичанган бот-тынгы-сезонор уезинде хову-шө-дөжө, малчын коданарже айттыныптарлар.

С. БЮРБЕ.

Тыва АССР-ин хор нинти-ленин баштаар черини харысалгалыг секретары.

Редакциянын адреси:

Редактор В. С. ШАРАВИН.

20.30. «Конец бабьего лета» 16.50 18.40 шактарда.

867000. Кызыл, Шетинкин болган Крайченко кудумчуу бажы № 3. Телефондары: Редакторун 2-24-63, харысалгалыг секретарын 2-23-35, редакторун 2-23-54, харысалгалыг секретарын 2-23-13, чыгаа кылдыгы 2-41-27, информация кылдыгы 2-20-60, калдыгы 2-21-47, корректорларын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45.

«ЕНИСЕЙ»: «Не покидай меня, Амира» 18.00, 20.00 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Аты-баты, шли солдаты» 15.00, «Тайна мотеля» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

Тыва АССР-инд Ном үндүрер чер, фотография болган ном садмынын херектеринин талазы-биле күрүнө комитетинин типографиясы. Кызыл, Шетинкин болган Крайченко кудумчуу, бажы № 1; TC — 00043.

«ВОСТОК»: «Не могу сказать «прощай» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Не покидай меня, Амира» 18.00, 20.00 шактарда.

ФЕВРАЛЬ

21. ВТОРНИК

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе», 8.50 — Эр-теңги гимнастика, 9.05 — «Вазыт жымын». В. Кар-ловтун романына тургу-сан үш сериялыг уран-чечен фильмин 1-ги болган 2-ги сериялары. 11.20 — «Дир-гиз амыннар делегейде». 12.25 — Телемездээр. 12.25 — 14.15 — Чапсар. 14.15 — Телемездээр. 14.30 — До-кументалдыг телефильм. 15.30 — П. И. Чайковский. № 4 симфонияны СРЭ Эн-длинин Курунени Акаде-миктин Улут театрынын ор-кестри күөсөдир. 16.10 — Совет Эвилелин ийн да-ры Маадыры, армия гене-ралы А. П. Белобородов-биле өөреникчилерин угу-ра-жышынын. 17.00 — Эр-тең болган амырал. 17.30 — «Кижин болган хоойлу». 18.00 — «Шактэжу тургуш». Новокузнецкинде дамчы-дыла. 18.30 — Документал-дыг телефильм. 18.45 — Бөгүн делегейде. 19.00 — СЭП ТН-нын школа реформасы-нын төлөвлелин чугаа-лып тур бис. 19.30 — До-кументалдыг телефильм. 19.40 — «Так и будет». К. Симонювтин шынжы-не тургушкан уран-чечен филь-мин 1-ги сериясы. 21.00 — «Уе». 21.40 — П. И. Ча-йковский атыг Кошкер ба-зыга Куба Республикасы артистерин кыжизиде-биле концерт. 22.45 — 23.00 — Бөгүн делегейде.

НИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртеңги гимна-стика. 8.15 — Эртем-непте-редиг фильм. 8.35 — Бой-дус эртеми. 2-ги класс. Хо-орайга болган көдөзгө шы-кы күш-аакыл. 8.55 — Эр-тең неперелдиг фильм. 9.15 — Немец дыл. Өөренилген баштайгы чылы. 9.45 — Бой-дус эртеми. 2-ги класс. Хо-орайга болган көдөзгө шы-кы күш-аакыл. 10.05 — ПТУ-нун сургулдарына эстетик-тиг кыжизидиле. Социали-стик реализм. 10.35 — Гео-графия. 6-гы класс. Соңгу Европа. 11.05 — «Шыдыраа шко-ляны». 6-гы класс. Соңгу Европа. Феноскандия. 12.10 — Төгү. 7-ги класс. XVII вектин орус културасы. 12.40 — Немец дыл. Өөренилген баштайгы чылы. 13.25 — А. И. Куприн. Амыралы-нын болган чогадыкчы аякыл-дын армынарында. 14.10 — Башкыга — музунуа кыжизидиле. 2-ги класс. Уш-ку дамчыдыла. 16.05 — Телемездээр. 15.10 — 18.00 — Чапсар. 18.00 — Теле-мездээр.

КЫЗЫЛДАН

18.15 — «Орус дылды өөренип тур бис». Национал школарын бирги класс-чыларынга онгу дамчыды-ла. 18.40 — Уруларга фильм. 18.50 — «Азия төвү». 19.20 — Киножурнал. 19.30 — Соңгукучларга концерт. Кы-зыл хоорайнын улустун ыры болган таныч ансамбли. 19.50 — Телемездээр.

МОСКВАДАН

20.00 — «Чыргалдыг уду-нар, чаштар!», 20.15 — «Улустун чогадыкчылыгы». В. Локтев атыг ыры бол-ган таныч ансамблин кон-церти. 9.50 — Уруларга фильм. 11.20 — «Тилеки-чи». Фронтучу өшүктөрүн куу-лау. 12.35 — Советтер чурту, мен сөз соодамын мен». Литературтук компо-зиция. 13.05 — «Бүзүлгө-лө» Ленинградтын чурукчу-лары». 13.55 — 14.10 — Чапсар. 14.10 — Телемездээр. 14.30 — «Революциянын маршалы». Уран-чечен фильмин 1-ги болган 2-ги сериялары. 16.40 — «Шыды-раа школяны». 17.10 — Фильм-концерт. 17.55 — Миллионнарын ленинчи университетиди. Социалист экономияны эргелде бажы-нары. Сумынын М. В. Фрунзе атыг бодурулге каттыгышынын дур-гуузынын дугайында. 18.25 — Улустун аялгаа-ла. 18.40 — Бөгүн делегейде. 18.55 — Совет Арми-яны болган Шериг-Далай Флодуунун хуну ССРЭ-нин камгалад министрнин бир-ги ораакчымы. ССРЭ-нин Ческентин Куштерин Кол штыгынын наталыгы Со-вет Эвилелини Маршалы Н. В. Огарков дамчыдыла-га кыжир. 19.10 — А. Твар-довский. «Василий Теркин». Моссовет атыг Курунени академиктик театрынын фильмин-шини. 21.00 — «Уе». 21.40 — Совет Армияны болган Шериг-Далай Фло-дуунун хунуе турсаактан Останкино Концерт студия-зында музунангы дамчы-дыла. 22.45 — 23.00 — Бөгүн делегейде.

НИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртеңги гимна-стика. 8.15 — Документал-дыг телефильм. 8.35 — «Эри-ка». 9.05 — Музунуа 4-ку класс. А. П. Бородинин чогады-гында маалымдыг ову-хө-вирлер. 9.35 — Физика. 6-гы класс. «Эрика». 10.05 — ПТУ-нун сургулдары-на. М. Е. Салтыков-Щедрин. 10.35 — Физика. 9-ку класс. Газга болган вакуумга элек-три тогу. 11.05 — Бистин садмысы. 11.35 — Физика. 9-ку класс. Газга болган ва-куумга электри тогу. 12.05 — Астрономия. 10-гу класс. «Хун». 12.35 — Музунуа. 4-ку класс. А. П. Бородин-

«Шактэжу тургуш». Гор-ловка хоорайнда дамчыды-ла. 18.30 — «Ромео биле Юлия». Г. Берлиозтун му-зыкасына баделеттен ууялду. Күүсөдөдө — ССРЭ-нин улустун артистери Е. Мак-симова биле В. Васильев. 18.45 — Бөгүн делегейде. 19.00 — Бистин садмысы. 19.30 — Документалдыг фильм. 19.50 — «Так и бу-дет». Уран-чечен фильмин 2-ги сериясы. 21.00 — «Уе». 21.40 — Документалдыг те-лефильм. 22.45 — 23.00 — Бөгүн делегейде.

НИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртеңги гимнасти-ка. 8.15 — Документалдыг телефильм. 8.35 — Геогра-фия. 7-ги класс. Барыны-Сибирини ортулаажы. 9.05 — Француз дыл. Өөренил-ген ийн дугаар чылы. 9.35 — География. 7-ги класс. Барыны Сибирини ортулаа-жы. 10.05 — ПТУ-нун өөре-никчилеринге. Физика. Чы-рыктын чалгыт болган квант хейворелерини шына-лары. 10.35 — Төгү. 9-ку класс. В. И. Ленин. «Бистин хунерин кол сорулгамы». 11.10 — «Өг-бүлө болган школа». Тележурнал. 11.40 — Төгү. 9-ку класс. В. И. Ленин. «Бистин хунерин кол сорулгамы». 12.15 — Нинти биология. 10-гу класс. Диринг амыннар амыралы. 12.45 — Фран-цуз дыл. Өөренилген ийн дугаар чылы. 13.15 — ПТУ-га чүү чүзөгө канчаар өөрдиг туралы. Тула областын № 2 Новомосковск техни-тиг училищезинде аякылчын надларын белетелин дугайында. 13.45 — «Хос-тут темага чогал». ССРЭ-нин улустун бажымыз Г. Г. Шюбова дугайында теле-очерк. 14.20 — Дайын чыл-дарынн шүлүктери болган ырылар. 15.05 — Теле-мездээр. 15.10 — 18.00 — Чапсар.

КЫЗЫЛДАН

18.20 — «Армыга хулээ-ге эртеринге». Уруларга литература-музыкалыг дамчыдыла. 18.45 — Муль-фильм. 19.05 — «Делегей байдалын допучаады». 19.15 — «Азия төвү». 19.45 — Телемездээр. 19.55 — Чапсарлар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Чыргалдыг уду-нар, чаштар!», 20.15 — «Улустун чогадыкчылыгы». Телеайылбар. 21.00 — «Уе». 21.40 — «Отцовский наказ». Уран-чечен узбек фильм. 23.00 — 00.45 — Футболга ССРЭ кубугу дээш маргыла-лаалар.

23. ЧЕТВЕРГ

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе», 8.55 — Эр-теңги гимнастика. 9.05 — Мосовский пионерлер бол-ган өөреникчилер олузуну В. Локтев атыг ыры бол-ган таныч ансамблин кон-церти. 9.50 — Уруларга фильм. 11.20 — «Тилеки-чи». Фронтучу өшүктөрүн куу-лау. 12.35 — Советтер чурту, мен сөз соодамын мен». Литературтук компо-зиция. 13.05 — «Бүзүлгө-лө» Ленинградтын чурукчу-лары». 13.55 — 14.10 — Чапсар. 14.10 — Телемездээр. 14.30 — «Революциянын маршалы». Уран-чечен фильмин 1-ги болган 2-ги сериялары. 16.40 — «Шыды-раа школяны». 17.10 — Фильм-концерт. 17.55 — Миллионнарын ленинчи университетиди. Социалист экономияны эргелде бажы-нары. Сумынын М. В. Фрунзе атыг бодурулге каттыгышынын дур-гуузынын дугайында. 18.25 — Улустун аялгаа-ла. 18.40 — Бөгүн делегейде. 18.55 — Совет Арми-яны болган Шериг-Далай Флодуунун хуну ССРЭ-нин камгалад министрнин бир-ги ораакчымы. ССРЭ-нин Ческентин Куштерин Кол штыгынын наталыгы Со-вет Эвилелини Маршалы Н. В. Огарков дамчыдыла-га кыжир. 19.10 — А. Твар-довский. «Василий Теркин». Моссовет атыг Курунени академиктик театрынын фильмин-шини. 21.00 — «Уе». 21.40 — Совет Армияны болган Шериг-Далай Фло-дуунун хунуе турсаактан Останкино Концерт студия-зында музунангы дамчы-дыла. 22.45 — 23.00 — Бөгүн делегейде.

НИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртеңги гимнасти-ка. 8.15 — Документалдыг фильм. 8.35 — География. 8-ги класс. Барыны Сибирини ортулаажы. 9.05 — Австрия дыл. 9.35 — География. 8-ку класс. Барыны Сибирини ортулаажы. 9.35 — ПТУ-нун сургулдарына. Нинти биология. Шөлдүн кемчи-тиг болуру. 10.35 — География. 5-ки класс. Агаар-бойдус болган оон өскеринишине-ри. 11.05 — Эртем-непте-редиг фильм. 11.35 — Гео-графия. 5-ки класс. Агаар-бойдус болган оон өскер-линишине-ри. 12.05 — Ав-гил дыл. 12.35 — Титан Табиде. 13.20 — XIX век-тин бирги чартында чугу-ла уран чуул. А. В. Вене-цианов. 14.00 — Өөреник-чилерге эртем-тайыбырлыг программа. 14.45 — Дайын чыдарынын ырылар. 15.15 — Телемездээр. 15.20 — 18.00 — Чапсар. 18.00 — Телемездээр.

КЫЗЫЛДАН

18.20 — Телефильм. 18.35 — Киветик камерлит оркестринин концерт. 19.15 — Телемездээр. 19.25 — «Азия төвү». 19.55 — Чапсарлар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Чыргалдыг уду-нар, чаштар!», 20.15 — Ава-лар школяны. 21.00 — «Уе». 21.40 — 23.05 — «А-ванавты». Уран-чечен фильм.

25. СУББОТА

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе», 8.45 — Эр-теңги гимнастика. 9.00 — Кадик болур динизе. 9.10 — АБВГДейка. 9.40 — «Спортлотуну» 8-жи тира-жы. 9.50 — Чонга хой, эки шынарыг бараанарын. 10.20 — «Кувейттең». 10.40 — Музейлер болган деле-гейде падыранда. Тайы-быр. 11.20 — «Автору» — Георгий Федосеев. 11.50 — «Тилекичи». Фронтучу өшүктөрүн куу-лау. 13.20 — «Өг-бүлө болган школа». Н. К. Крупскаянын 115 хар-лаанында. 13.50 — 14.05 — Чапсар. 14.05 — Бөгүн де-гейде. 14.20 — «Кадик аякылдажылга». 14.50 — «Бидингир-даа болза, ал-дептең». 15.50 — Политик-тиг тайыдырдакы Л. А. Вознесенскийн беседасы. 16.20 — «Вираж». Спорт-тун шерин-техниктиг хейвир-леринге маргылаалар.

ниг чогадаларында маалыр-дыг ову-хөвирлер. 13.05 — «Весенниг призы». Бижимел тайыбырлыг уран-чечен фильм. 14.35 — «Экинчи урулар». ССРЭ-нин улустун бажымыз Ю. С. Капкин дугайында телефильм. 15.05 — Телемездээр. 15.10 — 18.00 — Чапсар. 18.00 — Телемездээр.

КЫЗЫЛДАН

18.20 — Телефильм. 18.45 — «Азия төвү». 19.15 — Телемездээр. 19.25 — «Анык гвардия». Совет Ар-миянын болган Шериг-Далай Флодуунун хунуе. 19.55 — Чапсарлар.

МОСКВАДАН